

Szente B. Levente

CSILLAGTITOK

SZENTE B. LEVENTE

CSILLAGTITOK

-versek-

Marosvásárhely, 2019

A borítón Csabai Tibor grafikája látható.
Szerkesztette: P. Buzogány Árpád

© Sente B. Levente, 2018

ISBN 978-606-984-58-3

Megjelent a Garabontzia Kiadó gondozásában.

E-mail:
garabontzia@gmail.com
www.facebook.com/garabontzia

Tel:
0756513968

Aranyszemeidben

HA CSILLAGGÁ VÁLTOZOM

Még egy kevés idő
és ha csillaggá változom,
ahogy a madarak is,

egymást keressük majd, földön és égen.
Pilláid finom rácsa mögé költözöm:
emlékeinkből rakom ki fészke.

CSILLAGTITOK

fejünk fölött
a kéklő nagy palettán
habzanak a csillagok

másságunkban ősi titok
egymást nem értjük

fejünk fölött
a nagy palettán
őrt állnak a régi csillagok

köztem és közted
leheletnyi csillagtitok

ÉS VÉGE

miként a hajnal is,
ha szorosan átölel

mint szobádban a régi árnyak,
a fogason néma sorban a kabátok

szekrényedben vállfák,
színes ingek és egy nyakkendő árván

naponta nézed, számba veszed,
emléked távozóban, pedig az egyetlen kincsed

levelet már nem vársz, nincs kitől,
minden a régi, lelked, tested uralta fegyőr

miként esténként is,
látod, mindig ugyanaz: hiányzol – mondogatod, csak most, csak itt

bár egyszer ölelnél még át, s maradni veled,
együtt zuhanni, esni aztán szerelembe bele, és vége.

CSILLAGPÖTTYÖK

egyedül maradtam melletted

míg kinyújtózom emlékeimben
behunyt szemmel ott fekszem benned
pilláid finom rácsa mögött
ahogy retinádba égek
látod – most

szép emlékek jönnek
tükörképek fények közé született
táncoló csillagpöttyök
már csak te és én maradtunk – de itt vagyunk

fehér lapon most feketék az antik szoborarcok
hozzád szólok neked – angylarcodba jó tündérek integetnek
elveszett szeretteink arcában élém hősök istenek jönnek
lágyan feszülnek megérintenek elülnek még benned
karjaim között ég lelked tested
játszanak velem föld és ég között
te csak nézed és kezem fogod
szorítasz nagyon
még egy kevés idő
aztán nem leszek

a halállal
lehet közös
ez a csend
úgy hiszem

FÁK ÁLMAI KÖZÖTT

kísértenek még
fák őszbe temetett álmai között
a könnyeidben földre koppant hiány imák –
karjaink feszület-terpesz áldása
lelkünkben a zárt és eldugott
naponta ölelést váró
kimondhatatlan hibák

CSAK NE HAGYJ MAGAMRA

elesni, földre zuhanni, omlani
bele semmibe

most már ne hagyj,
hogyan elmerüljek
mások nyomaiba lépve,
mint amikor virradatba halnék
csöndesen, így bele

a lélek föl és le hullámzó
dombjai között,
háttal fénynek, sötétnek,
ősz énképem
rólad visszaragyog –
csak ne hagyj
magamra.

EMLÉKEK TÖREDÉKE

tenyeredben ott van-e még
a rét, a magas, folyó melletti fűzfa,
hajadban a szép virág?

lehunyt pilláid alatt
az a szívdobbanás,
a csókillet.

a bennünk lüktető emlékek töredéke,
az a tiszta gyermektánc,
a szerelem, a drót nélküli érintés,
a kíváncsiság.

mint ébredés előtt
mindannyiszor,

ha arcunkra hullt a fény –

ÉN MIÉRT ÉGEK

lábad nyomában
lépteim, a fürdőző verebek nászában
halni vélem

szemeidben
testem már szétesőben,
mint egy régi állomás –

a falak között emlékek pora száll,
odakint eső, és a kint rekedt fiatal nyárfák
remegő sora áll

te nem marasztalsz – és nem érted, hogy
én miért égek benned, szépen, csöndesen,
a régi tüzekből lázban, omladozva, táncra készen.

MERT OLYKOR AZT ÁLMODOM

Maához, akit kitaláltam magamnak, aki emlékezni tanított

mert olykor azt álmodom
nem is alszom
nézlek csak szótlán egész éjjel –

mert amikor hajadban vagyok
ölellek és szorítlak
mint riadt fák gyökerei fogják az anyaföldet
látod – kisgyermeknek viselkednek így az anyaölből
mint angyalok szárnyai között
ha fáj a feszülő fáradt őszi fény
kezed érintem s te
emlékül csak szorítasz nagyon

mert vállad meztelen
holdfény játszik rajta puhán
szépen és nesztelen
pontosan úgy
ahogy megszerettetted ezt álmaidban
velem

SÁRGA RÓZSA

hosszú-hosszú utakat róttunk,
le is, fel is, egymás szemében, kezében
feküdtünk, legenda voltunk

nagyon mélyen, messze,
fent, magasban,
egymásba gabalyodva

te – drága, szép emlék!
sárga rózsza feszül most,
mint szó a szóra

holdfény-szálkák között
didereg, dadogva megreked, ahogy a lélek is,
ha angyal borul a hóra.

HOZZÁD

hozzád utazom ismét
újra és újra ezt megteszem -
te – ki nekem vadon nőtt virág
lettél és voltál szép holdfényszerenád

hajadban hajnali harmat gyöngye hevert
alá- és alápergett elborítva
maga alá gyűrt
tested köré tekert

VALAHOL ELALUDT KABÁTOD

Álmomban, valahol
elaludt kabátod.
az üres fogasok között
csak egy árva esőernyő maradt
utánad.

mi lesz, ha eső ver?
megfázol, tán eltévedsz
és valaki bántani mer, hisz
igazából önmagadon kívül ki az,
ki ismer?

te sem, én sem
láttuk lelkünk mélyén a szálkákat.
látod, hogy megnőttek?
a vad bozótok között bár teremne
bocsánat!

mint a nappalokhoz lopakodó kínzó éjjelekben –
kikiabálnám, hibáim mindig ugyanazok.
de gondviselésként jönnek, naptár szerint,
segítség helyett,
velem.

A NAGY CSÖND ELŐTT

Még érzem hajának illatát,
csókjainak forróságát, bánatát,
örök kegyelmét,
ahogy a fák között lopódtunk
és a csiklandós esti szél
bennünket átjárt.

Ahogy szálltak vélünk a percek,
s az évek csöndesen halni mentek,
emlékszem a rettegésre, a magányra,
mi aztán úrrá lett rajtunk.

Láttuk, hogyan roskadnak földre a fák:
vélük öregségünk, harcunk, emlékünkhöz
lázongva homokká vált.

CSAK

csak
azt akarod,
hogy minden más és jobb legyen.

csak
tüzet akarsz, mely örökké ég.
belülről jövőt, igazít.

csak
kezet, mely kezéd fogja.
mosolyt, nevetést, mi naponta körbevesz.

csak
egy érintést.
olyat, mi a tied.

csak,
amit továbbadsz.

EGYSZER CSAK BETELNEK

ahogy éveim
ki nem mondott szavakkal
egyszer csak
betelnek

magukba roskadt
csillagokká fagynak
bús és rejtett
ódon ezüstökké
keblemre
örök szobor gyanánt lágyulnak
helyenként még megpihennek
egyre ölelnek és ölelnek és szorítanak nagyon
– s mint akit megtalálnak de
soha sosem engednek már
könnycseppszerű
aranyszemeidben
megköszönöm neked:

én – égutánzatod melletted
lehettem

EGYSZER HA...

egyszer ha
valóban hozzám érsz
tündérré változom
piciny csillagpötty leszek végül
ajkodon válladon
tied leszek csakis
olyan titkod
melyben örökké
de örökké
otthon vagyok
s te
te
sok életen át
otthonodban
mindig
rám
találsz

A HÁZ BELÜLRŐL

a polcokon még ott voltak
az antikvárium illatú könyvek
meg azok a kövek és az ősvilági lenyomatok
és a már sárga fényképek között turkáltál
amikor elhúztam a régi sötétítőt – emlékszem
te éppen sóhajtottál hogy mennyire fáj
én rád néztem mereven kissé riadtan tán
mozdulatlan álltam ott
köröttünk megannyi gyöngye fényárny
a régi tárgyak és bútorok között
a falitükör mint szétmázolt tér-idő kapu
és összerezzenem mert
féltettelek tán most
ebben a megfeszített percben elveszítelek
mintha lelkünk összekapcsolódott volna mégis
olyan volt akár a ház belülről –

csak a küszöb volt mi bent tartotta a meleget

A Hold esőtócsákból iszik

KILENC GERLICE ÜL A FÁN

(kilátó a Sárgaház folyosójáról)

1.
ezen a térképen az ember
össze-vissza rohangál
2.
iránytű nincsen,
kérdésre kérdés az értelmet vesztett felelet
3.
mit ér a győzelem,
ha uralkodni már nincs ki felett?
4.
hej, hej! – kilenc gerlice ül a fán,
égnek feszült szemeikben ablakon túli a remegő táj
5.
egyszer majd önmagunk mélyébe kéne pillantani,
hadd osztozzunk a mások magányán
6.
meglásd, megváltozik a kép, a határ-világ,
a mosoly, a kézfogás, a bátorság
7.
szólnak rólunk még mesék és balladák,
géphangon csikorgó imák, de én –

A FÉLELEM SZÜLETÉSE

Lapszéljegyzet a Sárgaház folyosója c. naplóból

és ha egy atommagban
lenne maga a mindenség

és fönről valaki
lenézne, egy napon szembenéznénk,

mint két szempár, egyik a másikban,
egymáson át, oda-vissza, önmagunkra ismernénk-e?

miként a félelem születése –
nevetéssel a sötétben.

CSÖNDES BESZÉLGETÉSEK ÖNMAGAMMAL

a Sárgaház folyosója c. naplóból

minden napra jut egy mondat
elhatároztam így mérem s tesztelem
az időben önmagam
hogyan megtudjam hol a helyem
miért éppen én esetleg hányan még
mondanám hogy a sárkányok hazájában
az út másik oldalán ott minden rendben
mint a fák azokon a régi jelképeken
hol csodák nincsenek és semmi sem lehetetlen
csak úgy suhantak tova mindazok
akik álmainkban is

és nem nyújtott kezet senki
úgy ment el aztán csendben mindenki
csak gyermekem és a virágok köszöntenek
az ünnepi tortán másnapig maradtak a legyek
a poharak pedig az asztalon szépen sorban
ahogy az üresen ásító fogasok is

már a naptár sem a régi
a nevekben semmi tudatosság
sok közöttük a kitalált
az ablakrácsokat leszámítva
azok valódiak voltak akárhonnán nézzük
de nem hiszem hogy valakinek biztonságot ad
persze a gyógyszerekben sem lehet megbízni
de máskülönben kiben is

mert érkezik az üzenet esténként a lehulló vakolattal
aztán kéthetente a postás az üres lakásba becsönget
egér matat s mocorog temérdek könyv között
a hangok egyre erősödnek ott zúgnak fülemben
mint a harangok! – az időt köszöntik fiam –
mondanám ki hangosan is

csak itt nincs kinek

TE IS TÜKÖR LESZEL

ha majd te is tükör leszel
és beléd néznek

a riadtan komor arcokat
csöndesen kifürkészheted

csak nézel míg mások téged látnak
és onnan még visszatekintesz

régi önmagadra emlékszel
emlékeztet minden

és amikor semmit nem érzel
megtudod milyen

mások szemében szálka lenni
ha tükörbe se nézel

FELOLVASÓ

kegyes kegyelem
eszem naponta
száraz kenyерem

mindenre vágyó
porral és kavicssal
fekete rög alatt
égig érő fák tövétől
fel merész ágak hegyén

hallom és egyre hallom
kunkorodik
tótükör mélyén habzik
csillámlik ajkadról
a szó
felém száll
körbevesz
minden mit
mondanom kéne
neked
nekem
add kezéd
szád
tested
szoríts nagyon
tüzes gyűrűbe visszazárj
el ne veszíts
emberhez méltót
gyermekeinkből
csinálj

KI MONDJA MEG?

vajon
hány démon falja
naponta testem

vagy ül odabent ordítva
dühöngve csak
akkor néma és csendes minden

mikor elhiteti velem
hogy lelkemet belakják
de ha csak egyetlen

szóra is méltatnám
gyáván elárulna mind elfutna
vajon

hányan vagyunk odabent
honnán tudom amit tudok
ki mondja meg

miért az egyedüllét
s benne a büntudattal
újabb démon vagy más énem születik?

A KICSI SZOBÁBAN

néha nekünk pattog a kályhatűz lángja
kéken pirosan megmoccan az esti fényben
ahogy a kicsi szobában szemünk láttára táncát járja

mi asztalnál ülünk szelíden
szemeinkben régi álom finom bája
füstszag van – és bor- és kenyérillat
fa roppan a kályhában

este van – téli este
jégvirágos ablakunkon mintha a hold beintene

BESZÉLÜNK

Azt mondja
– nézd, sok mindent
újra kéne kezdeni,
én megértelek,
te pedig
eltűröd szeszélyeimet,
mi köztünk marad,
azt úgy ápolgatjuk,
mint az ember saját gyermekét,
és bólintottam és
szóra nyitottam számat, de
azt mondja,
inkább ne is mondjak semmit,
psszt, csitt legyen,
egy finomabb kussal
most felér minden, többet erről
most nem, ne hagyjam szégyenben,
ő már csak tudja, mit érzek,
hallgassak, majd megszokom,
szépen kialakul minden, és
most rohanni kell,
majd beszélünk,
addig is gondoljam át
az egészet,
hisz tudnom kell,
hogyan mit is veszítek,
vagy megtörténhet, hogy
mégsem.

SZÉL-SZIROM LEHELET

néha, ha a csillagporos utcákon
megroggyan két lábam,
eszembe jutnak az esetetek,
az ártatlanul égbe emelkedettek.

eszembe jut, mint üzenet,
hogy csak az idő száll felettem.
megöregszem – de jót is cselekszem.
korommal az utánam jövőket köszöntöm,
hogy jobb legyen mellettem neked.

én elmegyek, te itt maradsz.
emlékem élni fog, mint a szél-szirom lehelet.

ne emeld magasra fejed,
nehogy az égbe homlokod belevered!

HOMO SAPIENS

Úgy nőttek magam köré,
mint fára tekeredett kígyóban
a meztelen éj –

s tánccal köszöntő
szűz asszonyok ölében
jöttem a világodba,

mint fáradt isten
gondolatában
a félsz.

KI VAGYOK ÉN

annyira nem ismerjük
önmagunk, hogy neveket
egymásra aggatunk –

APA, MILYEN ÉLET EZ?

csak azt akarom mondani,
hogy kettőezer tizenhétben,
munkába menet, sokszor
azon gondolkodom,
kávéra, cigire sincs pénzem,
lakbérre, számlákra is alig futja,
örülünk, ha kenyér, szalámi, tojás,
néha egy kevéske hús, leárazott zöldség jut,
semmi gyümölcs, szezonban egekben az ára,
mondja meg valaki, hová bújjak, ha esténként
megkérdezi a fiam: Apa, milyen élet ez?
igen, milyen, én is ezt kérdezem
magamtól, másoktól, a világtól,
a néma és törvényhozó szarkáktól,
hogy mondják meg,
milyen élet ez,
amikor megöl a székely,
stressz emészti lelkét az embernek,
gyermekednek jövőt mit mutatsz,
adni ha nem tudsz,
alig negyvenöt évesen.

ANNYISZOR FÉLTEM...

Annyiszor féltem már verset írni,
a nagy szellemet bolygatni, megidézni.
Mint egy pásztor a nyáját,
a betűcsordát idegenek között terelgetni.

Félni kezdtem ismét:
Elmondani, ami ősi, elárulni, ami mesebeli?

IMA

a festmény
a zene
a költemény –
imát dobban a szív
lúktet ér
csók alatt a halánték
imát mondok mikor
egy szelet kenyeret
kezedbe adok.

tovább a tied –
hogyan szádba veszed
kicsinyeknek és nagyoknak
csókkal vagy nélküle
tovább hogyan adod
te tudod.

ELVESZETT MOZDULATOK

estére
a csillagok
beköltöznek az ablakon
vágy-álom-ágy áll közted s köztem
könyvek között
feszületként
körénk-közénk
helyükben
nevünk
ég aranybarnán
tűzfeketén
már
szelíd vaddá nőtt
zöldellő mezők
csipkés hegyormok foga
tép
az ember
aztán álmai híján magába roskad
elfeledett vagy elveszett mozdulatok sorára jut
lelke sötétbe merül
oda honnan visszatérni
hát ki tudja
ha kezéd nem nyújtod –
lehet-e még
vajon
mi lehet tisztább
ajkad-e vagy csókod
ölelésseddel
megmutathatod –
hányszor
de hányszor elgondolod

FEJEMBEN

ha fejemben
rend lenne – tudnám hova
ülhetek

EREDET

naponta megküzdünk azért
a csöppnyi lenniért –

mindig úgy kezdődik, hogy felébredsz,
s az a pillanat, az a néhány perc,
míg összekapod magad,
valamiért mindig kimarad,
arra sem emlékszel, miért hagy ki agyad,
hiába kérdezik, hogyan,
megrázod fejed, álmok és valók között,
te csak zoknit húzol, öltözködsz,
gépiesen a tükörbe nézel,
árnyakat, vonalakat kezdesz felismerni,
neszez füledben a mindenség, de nem ismerős,
aztán jobban figyelsz,
pedig semmi sem érdekel,
kimész az utcára,
emberek jönnek és mennek,
szembe, vagy elhaladnak melletted,
köszönés a boltokban,
munkahelyeden hozzád szólnak, kérdeznek,
beszélnek, beszélnek, zúgnak,
akár azok a zajok odakint,

a hangok füledig érnek,
ösztönből megremegsz,
mint azok, akiket megvernek,
ismered, féled a félelmet,
agyadban bábelek omlanak,
emléked, hogy Ádámnak is
történelem, ami őelőtte volt,
másik titkos eredet, a semmi hátán
a semmibe fúlt istentelen mélység,
agyadban rettentő múltak jelenléte,
tálalva az emberiség kietlenül is szép,
égig érő fák mezítelen égi képe,
csak most, csak ekkor érzed,
amiket igaztalanul rád aggatnak,
hát az, az te vagy –

mint azok a kapualjak,
ahol a szerelmesek csókot váltanak,
annyi minden dől el benned éppen,
s az ágyban, az asztal mellett,
tudod, minden egyes nap azt érzed,
az üres pohár fenekén
ott lappang valahol számodra
egy másmilyen, egy érthetőbb,
valamivel szerethetőbb,
ősi titkok alól feloldott ezredvég.

A KEREK KERÉK

(rejtező)

Anya, apa – a tér,
ha sok tál soros, rém rút, lét kezén, köb a tét,

lát, ráz, köt, bök, ami repes, telet szél szel,
a kék kelet nyara lesz.

az alap, a rét: rí a lány, sebes, savas eső seper,
ah, kő évák eledele vér, kávé, dara, lé, őse eb.

be tegyek, letét kegyet?
jaj, én kölyök, adó kél! nesze, nyál, le, ragya!

arra a kupak közök, a pala kapuk.
avas tök tokot csak kos eszen.

kész a kerek kerék szék!

LEHETNE A KÖLTŐ

lehetne a költő ember, annál
nem több, nem kevesebb,
mi róva és mondva volt
az egykori kőtáblán.

gyermek, ifjú, agg, szelíd akarat,
szemekben boldog pillanat,
fák között csemete, vagy maguk a fák,
szerelmek között kitartó csodák,
de nem rómeók, júliák.

fényittas állomás, sötétben égő fáklya, szikra,
csillag, hold és nap, verejtéktől izzadt földgöröngy,
patakcsobogás, apró kavics, égbe nyúló szikla,
tudós, jó barát, mindenkit megértő odaadás,
belülről jövő tűz, kéz a kézben, család, otthon, megmaradás.

a mindenség takarója alatt sok minden hát.
de semmi gög – sem árulás, sem alakváltó képmutatás.

le kéne csöndesen, szépen vetkőzni,
alászállni, önmagunk vermeibe lemenni –
ha kell, lelkünkig leásni,
rájönni: ki miért, kit talált ki.

VÍVÓDÁSOK JELENKORRA ÍRVA

részlet a Sárgaház folyosója c. naplóból

Az álmok elől sokan,
egyre többen kitérnek –
már nem hisznek semmiben,
nem követnek semmit

és letaposnak, ha kell, könnyörtelenül,
míg lassan megüresednek szavaik,
halkan csikorgó moraj lesz életük,
de észre sem veszik.

Azt mondják,
génjeinkben van minden ősrünk –
talán ők üvöltének, mikor köröttem
szeretteim halva születnek.

Sosem tudják meg, milyen érzés az,
amikor a Hold az esőtócsákból iszik.
és, hogy látjuk-e még apát, anyával
kézen fogva valaha is?

HA AKAROM

végre komolyan vehetnéd
valamelyik éned
segítened kell egyedül nem megy
nem áll jól neked a színészet
mintha én lennék a gyermek
te meg akit sosem láttam még
elhiheted nekem változnod kell
addig amíg lehet
míg nem késő
figyelsz te egyáltalán –
mellettem gyere szépen
na látod így is lehet
pszt hallod a szeleket a tengert
milyen más itt a naplemente
és azok a sziklák ott fent
mintha az eget karcolnák
egyszer megmásztam
jó régen volt nem is emlékszem
te akkor megvoltál
azt hiszem
mennyi turista mennyi idegen
mégis mintha ebben a látványban
mindannyian egyek lennénk
ott annál a partra vetett hajópalánknál
emlékszem éppen kagylóhéjakat gyűjtöttem
megállt mellettem egy szerzetes
hosszasan nézett kezében üres tál
meg egy fakanál
és csak nézett
nézett egyenesen a szemembe
azt mondta szakács leszek
egy másik életünkben

ha akarom a felesége is
lehetek vagy akármi
de akkor nélküle
nem kell azonnal döntenem
most vezekli le azt
amit én elrontottam
ki tudja vonta meg vállát
ki tudja még mi jöhet
a gyermeknek intett
de rám felém többé nem nézett
úgy ment el úgy kacagott
de én ezt máig nem értem
ha akarom ha nem
álmaim egyikére nagyon emlékeztet
ha akarom.

VÁLASZLEVÉL ISMERETLEN ISMERŐSNEK

ne hidd, hogy
nem félem az Istent –
elébe állok én, lázongva, naponta, de szelíden

mert voltak, vannak még kezdetek és végek,
miként beleszülettem a nagy kerékbe,
elválasztani akarom, békíteni a fényt, sötétet

ajkamon el-elbotlik a szó, dadog bennem a lélek,
összecsukszik néha a teher alatt térdem,
szeretni és szeretve lenni, ez itt az érdem

csak ne engedje léptem inogni hitem,
se ember, se Isten.

HÁT MÉGIS

...úgy fognak,
mint őrző kutyák
a vadszagot, mikor
a mindig keresőt le hagyja
most a koldus, a vándor,
a hazatérő, miként
egy kilincset,
kézről kézre
adnak, szorítanak,
el nem engednek,
csak jönnek és jönnek,
belém lépnek
emlékestül,
ott sokasodnak,
itt gyülekeznek,
úgy tesznek, mintha
otthon lennének,
bennem élnek-halnak,
leköpnék és lenyalnak,
arcul ütnek, megcsókolnak,
lelaknak, más nevében
megáldanak, taposnak,
ó, mit kibír a test, ha szárnyal
az önmagát kereső lélek,
micsoda rettenet, ahogy közben
mardos a hideg belülről,
a test-tájaim szócsaták zúzzák, törik,
fogvacogva már, csontjaim
kificamodva, loholunk hát mégis
a semmi közepén, véges-végig,
valahova, el, el innen, csak el, mondják
vacogva az emberek –

aztán néha, mikor elhagynak,
szomorúan bár, de emlékezem:
csöppnyi meleg kéne,
lehetne tenyered
szívem melegében,
de ki vagyok én, ha
te is ezt érzed...

Beszédes kő néma falban

SÖTÉTEDÉSKOR, A SZAVAK

sötétedéskor aztán
a szavak, kicsik és nagyok, szépen
elcsöndesednek.

SZEPTEMBER

Ana Blandianához

szél jön – de
őt nem látni, csak
a távoli ég moraja,
mi ide hallatszik folyton.

a selymes füvet cirógatja,
ujjaival sokszor hajunkba túr.
előszele már nagy viharoknak is.
aztán eső érkezik.

mondd – az égi cseppek
üzenetét ma ki érti meg?

miért lettünk, s maradtunk
kiszolgáltatottan mások játékszereinek?

jön-e másik szeptember?

A CSÖND SZÍVÉBEN

a csönd szívében – mondta egy barátom
– az állatok holtan születnek
de magukkal viszik a szellemet

hegyek nőnek ma is helyükben
és templomok és csodák
– egyformák
esténként amikor
feljük szállnak az imák

rút repedt
görbe tükröm előtttem
látom törpe vagyok
nem búbos
fehér-fekete
nyakig görbe

estére ha megpihenek
hallom – fel-felszusszannak a gyökerek
dülledt hátú göröngyök között
gyilkosok lábnyomát dugdossák

NÉMA FALBAN

ezer
beszédes
kő szorong
minden
néma falban

úgy mondják
egyik kőben
sötét démonok
másikban
fényarcú angyalok

magunk vagyunk
itt a malter
mi követ kővel
összefog

MIRE EMLÉKEZNE?

Ha tükörbe nézel,
tudod-e, abban melyik arcod látod? –

ki merőn visszatekint onnan, int fél kézzel,
ismerős-e – vagy csak úgy hiszed, s teszel,

ha mozdulsz gondolatra, sugallatra, bátran,
üveges szíved, elméd fényesíti, hol ablakaid nyitva-tárva,

ódon ezüst fénye szemeidnek lesz elme álma,
éber szellem, vagy szemlélő, őriződ titkos vágya,

ha át – a jelen világba, hívnak már vissza,
ő, a házaktól a házadig, merő századok véres íze-porát kiissza,

mégis veled lenne, előtted, hátadban mindig nesztelen őrt állna,
ahogy az angyalok is, mind csak rád vigyázna.

Ha maszkot viselő, rángó, földi gumiarcod életre kelne,
abban az idegtépő csendben csontos, eleven húsod mire
emlékezne?

GYERMEKIDŐ

Gyermekkoromban
átöleltem a fákat, megsimogattam a virágokat.

Arra voltam kíváncsi:
mesélni, szépen
énekelni azok tudnak-e?

És, hogy a világok kezdetén, vajon az első ember,
ki felismerte őket,
nevet miként adott?

Neki fa és virág
bemutatkozott?

KÉRDEZŐSDI

anya- —
a virágok ha már
nem tudnak repülni

és a tündérek innen
régén a nagy és
öreg fákba költöztek

a pillangók
miért éppen rájuk
emlékeztetnek?

nem lehet hogy
ők a lehulló halott
levelek?

ABLAK MÖGÖTT EGYEDÜL

A templomgerinc tetejéről
hogy száll a sok galamb
és veréb
egy se –
hát mire jó ez?
már köd oszlik a kertek mögött
végig a bokrok fagyott ágain
a házak között
menekül
egyedül
érted te ezt?
az ablak mellett álltál
gyenge fényben
az utcát nézted
kire vártál – jön-e már
csak azon gondolkodtál.

HA AZOK VAGYUNK

mi tartja vissza az emberiséget,
hogy egyformán bohóccá ne váljon?

ha azok vagyunk régtől fogva,
érthető, hogy Istenen kívül,

mások kínjain, miért van annyi embernek
nevethetnékje, mikor pedig sírva fakad,

örül lelkében –
úgy hiszi, az az igazi énjéből fakad.

AMI ELKÖVETKEZETT

egy volt a beszéde valamennyi állatnak,
mint az embernek is, egyszerre hallotta, értette
a hangot, a színt, benne kérdést, feleletet,
azt, ami elmúlt, mi jött, ami elkövetkezett

egy a beszéde valamennyi embernek,
csak nyelvében más, sok ezernyi
hangot, a színt, benne kérdést, feleletet,
másként érti és értelmezi

egyként dobban a szíve is,
pezseg vére, forr, ahogy az állatoknak,
elhiszi, hogy civilizált lett,
vajon mindent megértett?

XXI. SZÁZADI APOKRIF

mint álmainkban
a szárnyas démon-angyalok fölött
azok a hangok
az elveszett mozdulatok
lassú és végtelen sora között
a hiány, az ölelés, a mindig megtorpanás
miként összebújva a fázós verebek is
úgy – a síró és kacagó gyermekek
az asszonyok szemében
a szikkadt szoborarcú férfiak
ha mind elnémulnak egyszer
mint az antik kőistenek
jön az öreg idő
aki csontot
szitkot vet
csak hogy fájjon a mese
a kijózanító dal
rémálmainkban az emlékezet
az asztalon hagyott búcsúlevél
az asszonytól a férfiig ér
a feltáratlan titok
a befejezetlen vers
embertől emberig
a felismerésig
az ébredésig
meddig kell még sikítani
félni
úgy tenni
mint mások álmaiban
mégis –

EMLÉKEK A JÖVŐBŐL

a Sárgaház folyosója c. naplójegyzékből

ó, mennyi ballada, mennyi ének –
jött velünk, hoztuk rendre őket szépen,

és átfésültük a múltat,
s benne minden nappalt, éjszakát,

mi, valamennyien, kéz a kézben,
elfértünk még Isten bárkaemlék-tenyerében,

a szemekben fáklya égett,
néztünk egymásra nevetve,

rend volt és béke, miként a nagy könyvben,
a távoli ég vizében.

Szemekre sűrű homály hull

MINDÖRÖKKÉ!

Számon kér sokat az ember:
vérét, a mások és a saját életét!

Közben úgy tesz, mintha minden érte lenne,
hátában a napfény, szemeiben kövér árnyék.

Istent kéri, küldje le, immár terítse szét,
szálljon reá az igazságot kereső szellem –

mindörökre.
Mindörökké!

EZ A FARKASOK ÚTJA

kipusztulnak a farkasok –
akik kipusztítják őket,
farkasbőrbe bújnak.

csak hallomásból tudjuk,
itt, vagy ott leöltek egy juhot.
mesének nincs helye – hiszen
az emberek azt sem olvasnak.
a szemekre sűrű homály hull:
ez a farkasok útja.

nyájak tűnnek el végleg –
az emberre nincs, bárányra
nagy a kereslet!

KIÁRAMLÁS ELŐTT ÉS UTÁN

minden
öregember
halálával
egy
nagy
könyvtár
vész
el

ki
tudja
hová
tűnik
az
ember
könyv
mikor
a
földre
írt
vérrel
könnyel
történetünk
énekkal
tűzben
pírban
szégyenben
büszkeségtől
elbotlik
meghal

és

születik
és hal
él
rajongva
szenvet
szeretve
gyűlöl
elismer
de
megtagadva
szívet
tudatot
anyagot
hasít

mégis
ég
ha
az
égbe
imákkal
ér
fel

ÜRES POLCOK KÖZÖTT

Slawomir Mrožek után szabadon

kamránkban idegenek vannak,
régén katonák voltak, ma sokan úgy hiszik,
földönkívüliek, mert égből jöttek, onnan ereszkedtek alá,
igaz, néhányan, gyáva mód, mert azt hazudják,
egyik rokon, másik testvér,
a kertek alól, a pincékből jöttek,
mint nálunk a savanyú bor elől menekülők,
kapun, ajtón aztán senki, nem is ismerik,
gyakran inkább berúgják, beütik,
csak járnak-kelnek, furcsamód, egyszer csak aztán
otthon érzik odabent magukat,
csak az a baj, hogy tőlünk
minden ajtónyitogatásért lassan útlevelet kérnek,
furcsa egy hely a mi kamránk, mint egy
ország, mint egy határ, gondolnánk – pedig mások házának
kamrájában is ott vannak, határon innen és túl,
csak úgy elvannak, fenyegetnek,
az üres polcok között, néha láthatatlanul is,
de ott vannak, annyi szent,
mint megannyi éhenkórász, testben, lelkiekben,
nekik is hiányzik
az édesanyjuk által csomagolt pogácsa,
meg utána az Isten áldja –
vagy a kalács, a befőtt, a gyümölcs, no, emlék ez már, mondják,
jól is tudják –de kuss a neve mindenkinek,
a föntieké a parancs, ők tudják, mi a jó, a szó,
csak a vád, a vér és a golyó meg a halál az övék, a miénk,
és azoké, kiknek parancsolni nem lehet, félre nem állnak,
agyatlan robotokként teljesítenek,
itt ugyanúgy, mint náluk, otthon,
ha sokuknak van olyan egyáltalán,

de ez kit érdekel, mondd, ha parancsot teljesítesz,
hited is csak pénzért szeged meg éppen,
ilyen a világ, hajtogatják, tanítanak,
most ezt kéne szeretni, meg azt, am azt, nem egymást,
jobb a vállvonogatás, az álarc, míg áll a bál,
az üres polcok között sok minden eszünkbe jut,
csak az egészben ne lenne ez
a bizonytalanság.

TE VAGY A KONDÁS

üres kalász
magasra tartja,
a teli lehajtja fejét –

és megértük, elhalkult, lecsengett a régi mondás,
nincsenek szabadok, csak gépszemek, téglák,
és éhes gyomrok vannak

nem is látják, mind fölött,
hogyan átlátsz a búzatáblán –
te vagy a kondás.

SZOCIÁLIS GONDOK

fészekrakó szarkát
üldöz a varjú –
szakmai irigység.

ÜRESEDŐ LELKÜNK ROMOS OLTÁRÁN

és a kenyér mindig elfogy,
csak a kés, a kés – az ugyanaz marad.

kíméletlenül, mint az idő, úgy változik
markolatán az ujjenyomat hangulat.

a teríték mellett sokan vagyunk egyedül.
emberül tán. letükrözve, akár a régi szép fényképeken is:

másoktól, egymásnak. ajándék emlékül, tőlem, neked.
egy éhes, meg nem értett, örökbe fogadott Isten homlokán.

és immár ki-ki a maga Bábelének toronymagas tetején.
a szent dac asztalán. üresedő lelkünk romos oltárán.

kenyér. kés. ujjenyomat.

LEKOPOGÓ

vannak még nyomok,
tüzek, jelek, kiengesztelések,

égbe-fejbe nézők,
sötétet, fényt lekopogó mindentudók,

hogy a fa a fához,
és kő a kőhöz legyen mérve –

itt vannak még,
akik mindig is velünk lesznek,

a szépen szólók,
élő formák, színek, ritmust teremtő,
másként gondolkodók,

hol kör a karikában, egyenest keresztben,
fel és alá jár, mennyekbe ki, vagy száll alá,
konok, zord kövek titkai közé.

A GYÖKEREKTŐL

fölfele sietünk gyökereinktől
hogy mindenütt elől lehessünk
föld fele — egekbe ki
konok és zord kövek titkai
közé

A HEGYEK ÉS A FÁK

A jelek, a jelek értelmet vesztek!
Mert láttam a napba távozó darvakat,
miként éjjelente a hold fényében csillogó,
messzi partokat nyaldosó hullámok tetején
a csillámló halak is, úgy állták a sarat
a kőtalpon álló kék-fehér házak,
és a régen elfelejtett, omladozó, szürke arcú,
mohaszakállú várfalak.
Odafönt a hegyek és a fák ilyenek csupán!
Ahogy ott állnak, szálegyenest, szinte az égig hajolva,
együtt énekelve néha a csillagokkal,
ki hinné, hogy az őskorok regéit
azok, ők – szó szerint megtartották,
akkor is, ha mások beszédüket nem értik.
Azt mondják, ma már csak a vad szelek tudják
azt, amit egykoron a nagy hősök még,
hogy tetteiket miként, hol, meddig hirdetik.
Elsüllyedtek a régi várak, vagy lerombolták,
felégették, elhordták. Új házak épültek,
de a bennük lakók jelképeikkel eleikre emlékeznek.
Csak a szörnyek ne lennének! Ne jöttek volna elő
a meztelen és karcos, vasmarokkal szorító sötétből.
Mert egyesek a régi világokból maradtak itt.
Az ismeretleneket, a hozzánk hasonlatosakat
magunk teremtettük. Úgy, mint az öreg istenek.

KORONA ALATT

a tánc erejében,
életfa-émlék –
tartásunk.

A SZENT HEGY FELETT

A szent hegy felett,
úgy hisszük, ma is ott vannak a régi istenek.

Hókalitka izzik messze, bent a ködben,
benne szálla és erdő, egyszerre didereg.

Emberarcú állatóriás mégis ez a táj;
hisz nem rejtezik itt már semmi más,
csak szép születés és vak halál.

MORZSÁK A TERÍTETLEN ASZTALON

magas domboldal alatt lakunk,
a város idelent – látod
odafönt a temetők,
az ég öleli őket.
nekünk már csak a hiány fáj, mondta nagymama
se filozófus, költő, se szakács, orvos, festő
vagy szerető, se múzsa, se kávéház,
szétesnek, buta lázadásba fülnek,
mert amikor rád tör a mérhetetlen idő,
a pillanat örök lesz,
jön a semmi, a halál, a félelem.
rég titkos vágyak nincsenek már, nincs
mi pótolhatná a csodát –
társadban az ölelést, a csókot,
a szerető és féltő odaadást.
mert nincs mi kellene, mit kívánsz, mi feltölti szíved –
lelked tartalmát, mit tovább adsz,
csak marad mi ott maradt, mint morzsák
a terítetlen asztalon
a falakon innen és túl, odaát,
csak a tűnődés jutott, mint örök és szép álom,
mert el ne feledd – isteni gondolatok közé
fészket rakott madár vagy:
költész, nevelsz, tovaszállsz.

ÉLNI LEHET-E?

csendesen,
szelíden,
panasz nélkül
élni, lehet-e?
majd elmúlni szépen,
ha már meghalni
úgyis megtanított Isten régen.

levetkőzni a sok hazugságot,
az összest, mi cicomás,
mi pírral és kínban készült,
hideg-meleg, vagy élő volt
és lett halott anyag.
minden bőrt, rétegről
rétegre leszámolni,
csak le vele –
egészen

a vérig, a csontig tépett,
megalázott, meggyalázott lélek,
szívtelenül kivesézett,
lemeztelenített valónkig

látni, érezni, emlékezni
szeretve lenni
végre.

KÜKLÖPSZ

már se itthon, se otthon:
se ajtók, se kilincs, se kulcs –
gépszem figyel.

JÉGTÜNDÉREK

És gyúl az égben
az esti fény

száll, csak száll, kering benne
ezernyi szép hópehely

ragyogva csilingelnek,
míg lassan jégtündérek lesznek –

csak álmainkban térnek vissza,
haza, az ég és a föld közé.

FÖLDRE HULLÓ LEVÉL MÁS LEVELEKHEZ

Isten tudja, e világban már
mióta üzennek a fénykoronás fák –

amikor leveleiket ősszel
elengedik, földre küldik, szépen
és jönnek sárgán, betűrendbe szedve, készen,
rovátkákkal, rozsdabarnán

úgy teszünk, mintha nem értenénk,
miért esnek néha tóba, tűzbe, folyóba,
vadvirágos, elhanyagolt sírokra,
útszálon kihalt állatnyomokkal teli sárba

elviszi a leveleket messzi a szél,
titkon csodálja őket az ember mégis,
a sebzett fák illatát pedig jól érzi,
hiszen fejét lehajtja, míg irtja az erdőt, vágja ki

és a zuhanó fatörzstestek zaját már nem,
de a földre hulló levél más levelekhez fájón koppanó
hangját,
mint a búskomor zenét, egyre jobban hallja, féli,
mint betegágyon az Istent, de magától elúzi –

ma hátha nem üzen többé
neki senki.

FELEMELKEDETTEK

A büszke Hadrianust,
ki látta önmagát, a rómaiak legjobbját,
a dicső cézárt, láttad-e szemtől szemben?
Ki parancsot adott
ama kőfalak építésének egészéhez,
miközben a távoli Rómában, hús-vér
fantomok aranyért, árulásban,
dicsfényben és lázban, megszegett ígérekkel,
Jupiter templomában könyörögve elégtek.
Ki úgy hitte, a barbár özönt megállítja,
és kikiáltotta, hogy a kitalált isteneket
kardokkal legyőzheted,
de jövőt jövő teremthet.
Uram! Te tudod,
a létrának két oldala van.
E földön, bár egyet is, betartani mily nehéz
a parancsolatoknak.
Cézárok jöttek és mennek!
Lám, mivé lettek ők is, kik
innen-onnan, királycsinálók
felemelkedtek.

EGYSZUSZRA

három embert ismertem akik
az utcán is ha kellett mindig kalapot emeltek
mint a falusi legények régen
ha betértek valahová
kezükbe vették azt nagy tisztelettel szerényen
de ma egyre-másra látom a mondvacsinált sztárokat
a politikusokat vagy a magukat fontos embereknek
tartó okoskodókat
hát megjelennek ott ülnek
vagy ágálva megállnak üres tekintettel
átnéznak rajtunk fölöttünk
beszélnek ismeretlen nyelveken szólnak
kalap sapka miegymás fejükön
csak úgy sugárzik az öndicséret
nyelvük pereg száll az embertársakat
a másokat illető becsmérő szöveg
és semmi de semmi tisztelet
nem csoda hogy ilyenek lettünk
ilyenné formáltak, alakítottak sunyin szépen
jut eszembe azért is a régi mondás
amilyen a nép, olyan vezetőséget érdemel
mégis hiszem hogy Isten nem ver bottal
míg a nagy kerék forog
egyszer fent máskor lent –
kalapos szép napot mindenkinek.

HAZAFELE

Nálunk naponta ingét vedli az ég –
azt mondják: már ilyen ez a világ

se zöld, se piros, kissé gyulladt, szürke, olyan,
mint az árnyak mögött kuporgó énem leginkább

mint öregedő, kerges tenyeremben a barázdák,
messzi futnak, egyenest az ég felé mutatnak benne a falubeli utcák

de esténként te csak emlékezz –
nézd, hogyan hajol föléd csillag és holdbeli tájarcom,
kinyújtóznak benne a piros-kék házak, míg lelkedben őrt állnak az
út menti akácfák.

torkodban dadog a lélek és megszorul a szó:
házát. házat. ennyit akartál?

VAN OLYAN, HOGY

Emlékek a Sárgaház folyosója c. naplóból

úgy hiszi,
ismeri a csillagokat,

az eget a derékaljig,
füvek, hegyek, fák fölé hajol,

föld alá les,
átölel, szájon csókol,

beszéde mint a futóhomok,
elfolyik, lesüllyed folyton,

már nem keres, nem kér semmit,
van, hogy emlékeire sem emlékezik,

csak az önmaga mélységeiben
nem járt soha,

belénk kapaszkodik,
mások szívében szaporodik,

senki nem ismeri,
pedig a bizonytalanság élteti.

LENNI

nem kéne, nem,
nagyobbak lenni
a város fölött álló hegynél –

DÉLIBÁB KERÍT

és az idő huszonegy perc
és ezerkilencszázhetvenkettő méter

és a lélektől a szívemig ér
és ver és csitít
és merő kényszerfal szorít, öregbít
és köröttem délibábok hada születik
és oda-vissza térít, körülkerít
és haza akarok menni
és ha kell a végállomásig
és az embertől az emberig
és egy mosolytól ölelésig jutni –

de ezt már szinte sehol nem ismerik.

XXI. SZÁZAD

a perc embere nem változik,
mert azt hiszi, idő nincsen, a kor egy állapot

hogyan megtehet mindent,
mit elképzelsz, mert volt, van, lesz

tárgy-démonok foglya lett,
önpusztító, vad és buja kór

így lettünk hát titkokat lesők,
örökös keresők, egymásra mutogatók

úgy hisszük, hogy
égbe néző mindentudók is –

bábeli zűrök között a tisztánlátók,
zavart irányítók

megpecsételt Káin-fiak, falak között bujkálók,
ábeli maszkokat cserélő mennybemenők

és poklokba taszítók, álszent buja hazudozók,
és figyelemkeltők – mégis, királyokat csinálók

istent játszva, hasonlóak angyalokhoz,
ördögi játékszerek, de gonoszt tagadó

semmibe utazók, álmainkban,
a szeretet morzsái után kapkodók

ha vagyunk még, kik létezni, lenni,
gyermkeinkben élni igazabbul szeretnénk.

A RÖG ÉS A KŐ

Arany János emlékére

Hát nem,
nem vetettük le még ama jármot

visszük, hordozzuk becsületesen,
mert nem kell szabadság

olyan embernek, népnek,
ki nem tudja, miként éljen vele

ki látja be,
e világban csak az lehet szabad

ki tudván tudja, hol köttetik a barátság,
mikor megtehetnék valamit

mások kárára, mégsem cselekszem,
mert ez a tiszta és szabad akarat

míg két ember marad,
s ha az égtől, a földtől el is szakad

legyen bár akárki, régi titkok tudója,
senki nem feledheti:

mossa víz, hordozza erős szél,
a rög és a kő ugyanaz.

HAJLADOZÓK, KIRÁLYCSINÁLÓK KÖZÖTT

A szavak, amelyeket hozzád vágnak,
darabosak, élesek. Olyanok, mint a kövek.
És a meg nem rágottakat is le kell nyelned.

Az arcokból kiszökik a vér.
Neved nem ér. Nem lüktet a büszke halánték.
Nézel, de nem látsz –hánynod kellene rég.

Füled zúg. Ahogy bérceken egykor a rengeteg,
lassan elcsendesülsz – embernek lenni késő.
Lelked a szétlopott erdők helyén egy kopár temető.

Csak békére vágysz. Megértésre. Megbecsülésre.
Miként szíveddel, te fél szavakkal is megértesz mást.
Azt kérdezik, hol élsz? A szép mesékben, netán odaát.

És leveszik az egyik maszkot, a másikat meg fel. Hangoztatják:
„A forradalmat kétféleképpen lehet importálni!
Pénz. Befolyás. Hatalom. Mindegy, ki melyik oldalon áll.”

A FÖLÖTTÜNK ÁLLÓ TOLVAJOKHOZ

az erdőkről is beszélni kéne, uram!
lám, haldoklik már a fű, fa és minden rózsza, állat
lassan egy se

lesz, ha így megy tovább. talpunk alatt hamu és
por marad. aszott testünket felfalják csigák,
temetőbogarak. nincsen már levegő se

víz. fertőzés pusztít. éhes pénzistenek
feksznek a ravatalon, ember-állat, rút pusztítója
világoknak, emberiségnek, többé fel se keljen, egy se

amit utódainknak hagytunk, felismerhetetlen.
már az ember se

Elkopik a nehéz viselet

CSODÁK

ma reggel
a szitáló ködön át
hallgattam a fák
susogásának
finom dalát
de elfelejtettem
merre tartok
kinek tartozok
mire vigyázzak
ha szól e földi ének
mert megbabonáz ahogy
hívna a néma kürtök
égi ajtók nyílnak
csukódnak
titkos nevemen
egyre többen
szólongatnak
még egy nap
csak még egy
lesz az legalább olyan
szép és fényes
mint egy ígéret
jönne bár új nap
éjjel is mint régen
puha csókkal
ölelést várva
borítanának csodák
hiszen elférünk mi
a lombok alatt
vagy mások emlékeiben
akár padlásokon

dobozolva
fakulva ahogy
a fényképeken
mindannyian

EGYMÁSBAN

azt mondják
a felnőttkor megidézése
gyermekkorban
kezdődik

felnőttkorban pedig
hát jobb volt
gyermeknek

lenni

ahol
mindkettő
érik

egymásban

A RÉGI KERTBEN

Móricz Zsigmond és Böződi György emlékére

Úgy hittem, Böződön
csak a szalmakalapja maradt –
Amit később ismeretlenek elloptak.
Emléke, hogy Jolánt, Mózsit, Bágyi bát,
s még sorolhatnám –
Esténként a körtefa alatt
még egy nótára marasztalta,
hadd tudja meg a falu,
köszvény ide vagy oda, áll itt a bál.
Sokáig nézte, vajon a növekvő holdat
azon a szép estén hány kutya ugatja?
S hogy a nóta,
a vers
és egy-egy történet
a régi kertből kihajt-e majd valaha újra?
Hányszor elmondta:
– Gyurka, te:
„Tietek a világ legszebb gyalogútja!”
Újfalu és Böződ között,
a régi ösvény fölött,
ha megálltak egy szusszanásra,
ők látták azt, amit mi nem:
talpuk alatt, ott van a világ minden csodája.

AZ ÉN NAGYAPÁM KÉTSZER IS

az én nagyapám kétszer is feltarisznyált!
egyszer még ötvenhatban, amikor a helyi párttitkár
megkérdezte tőle,,*ha szimpatizáns lenne a határon túliakkal,
hányadán állna a magyarsággal?*”

és mert azt válaszolta, mit tenne ő, ha
egy idegen bemenne a házába
és ott dirigálna, parancsot osztana, nekik hogy is kell élni?!

és nagyanyámtól alig búcsúzhatott, gyermekeit erre
pillantásra sem méltathatta, úgy vitték el,
és azt hitte, családját, otthonát többé tán sosem látja.

az én nagyapám amikor másodszor is feltarisznyált,
már nagyanyám halálakor történt –
fel sem fogta, hogy felesége őt valaha itt hagyja!

és mert ő ha megvárta egykor, hát ő is várni fog,
még ruháját sem hagyta eltenni,
és nem evett, nem aludt, és sírt, csak sírt.

és várta haza, várta, hátha megjönne egy szép este,
és várta és várt, sírt, és mondta nekünk, mamának jönnie kell,
mert megígérte
mert megígérte

NAGYAPÓ MESEFÁJA EGYIK LEVELÉN

(valahol Csíkszereda és Székelykeresztúr között)

a muzsnai remete Bán Péter emlékére

Búcsúzáskor jó anyám
mindig bogot kötött zsebkendőmre,
kettőt is, né – mutatta a csomókat –
egyiket azért, hogy hazafele tudjam, mit vásároljak,
másikat, hogy megtaláljam a haza vezető utat.
Tudod, mi mind hülyék vagyunk, szinte gyávák,
mert amit nem tudunk kimondani, hát leírjuk
szépen, felkínáljuk tálcán.
A mesemondónál és az írónál nagyobb pletykás
nem is kell, elmondja az magától azt,
amit az átkos világban tagadott, hinni mert.
Mégis azt mondom, ne mondj sokat, azt írd le,
amit tudni szeretnél, ne azt, amit mindenki ismer,
hisz kevesek vagyunk a sok beszédhez,
de a betűk összeolvasását
már kis korban tanítják, reménységünk,
hogy amit tudni akarnak rólunk is,
mondandónkkal együtt, elolvassák.
Né, egyszer szöktem át az oroszokhoz
és mint igen gyanús eleme
e vérszegény emberiségnek, el is kaptak rögtön.
Ruhám ócska, szakadt volt, kezemben
szóttas fekete tarisznya, tele mesekönyvekkel,
barátkozni vittem és hoztam is jegyzetekkel.
Rejtő-könyvekbe illő figuraként,
szép, hogy bezártak, teljes két napra. Azt hitték,
kém vagyok! Aztán meg, hogy bolond inkább!
Mert ki az, aki hozzuk szökik, pont Romániából.
Tettem is magam rendesen, hogy félkegyelmű vagyok,

nem hiányzott nekem az,
ami a szomszéd cellából éjjelente kihallatszott.
Tudod, minek örültem azért ott nagyon?
Volt a zárkában még két szerencsétlen.
Egyik kenyeret lopott,
hogy gyermekei ne haljanak étlen,
másik tán besúgó volt, mert
gyanúsabbul viselkedett, mint mi ketten.
Hát én egész nap tanítgattam őket magyarul,
oroszul jól tudtam, így jól értettem, ha mellébeszélnek.
Mire kijöttem, mindketten tudták azt, hogy
„Édesanyám, de jó asszony...” –
és, hogy ha viccel a székel ember,
azt szívre nem kell venni, mert az mindenkire szól éppen!
A változás után is mentem, már útlevéllel.
Hát roppant csodálkoztak, mikor mondtam nekik,
na, én Jeszenyinért jöttem!
Én nevettem, ők komorak voltak nagyon.
Akkor már ezt szabadott!
Tárt karokkal fogadtak, még a rendőrségen is.
Hogy gyanús immár ne legyek,
pont tőlük kértem segítséget.
Hazafele, amikor jövök át a határon, átkutattak rendesen.
Megint bolondnak néztek, tarisznyám, táskám
tele könyvekkel, jegyzetekkel,
fejemben annyi mesével és való élettel,
hogy meghallgatni két élet sem volna elég.
Csak letehessem gyermekek elé mindezt.
Nagy elődeink előtt tisztelettel.

Jaj, jó anyám, édesanyám! –
Hogy szúr zsebkendőmön az a két bog!

BÚCSÚ FEJFA HELYETT

Nagymamám emlékére

csak kitarts on a tűzifa
nem kell félned
mert a kamrában tavaszig is elég az étel
petróleum a nyári konyhában
abban a fonott korsóban
de szagold meg különben már tudhatnád
a pálinkát rég máshol tartom
mióta tudod ki rendszerint rájárt
de abból ökeme többet nem iszik
ezért is hozattam a kutyát
de az szegény úgy táncol
ahogy az ember neki muzsikál
hát olyan amilyen a miénk immár
enni adj tisztességgel
ugat az még ha kell de láncon ne hagyd
azt ha belepusztul sem viseli el
ha a gyermekek megjönnek
ne félj segítenek amiben kell
azt a pár tyúkot még megbírod
fát eleget hasogattak ott van mind
de fölöslegesen ne tüzelj
el kéne búcsúzzak rendesen
de látod mennyi dolog és gond
ezen a kórházi ágyon sincs nyugodalom
tisztá ruhád azon a vállfán amit még apád csinált
látod megtartottam mindent
fényképet pénzt papírokat elintéztem
sírni ne lássam aztán egyiket sem
menjetez csak menjetez
gyermekeknek unokáknak puszika
Isten is ha segít kicsit még itt vagyok
emlékeimben utoljára magunkra gondolok

ÜZENET

kakukk szól:
füstszag, szalonna és kenyér, borillat –
éhes istenek intenek.

A MESTER ÉS ÉN

Mester! – ki láttál már eleget, sokat,
és folyni vért, halottat, százakat, ezreket –

néhányukat tán le is fejezted,
kardoddal véreztetted el.

hát, küldj nekem verset,
vagy huszonötöt, többet, aztán

még egyszer egy annyit,
míg bocsánatra nem lelek.

addig is – én szalmából kötök,
és fonok neked koronát.

SZEMBE JÖTTEK

Cseh Tamás emlékére

elindultak és mentek,
mások velük szembe jöttek

előre, hisz egyformák vagyunk, csak előre, sosem oldalra,
hátranézni már nem tilos a vesztesnek, győztesnek

üzenni kell néha azoknak, akik célt értek,
esetleg az otthon maradottaknak, végre

elindultak hát, és mentek,
vissza, a sötétség előtti időkbe.

CSAK ÖLELJENEK ÁT MÁR!

Bara Attila emlékére

Istenem! csak
most össze ne essünk – mondta egy barátom.

És, és a tegnapi önmagamra,
arra emlékszel?
Sebaj. Nincs is értelme: üres zsebem ma is.

Hadd fussak, fussak innen –
végig, ezen a kopott járdán,
úgy, mint egy régi szép zongorafutam.
Hadd szaladjak.
Mindegy, hová, el innen.
Egyetlen menedékem lehetne:
Valaki karjaiban.
Csak öleljenek át már!

És ott hagyott, szaladt, elfutott aztán.
Éjszaka meghalt.
Nyomait porban hagyta, őszintén, tisztán.

AZ IGAZ SZÓNAK

ha elfárad az ember
a köröttünk levő sátáni ragyogásban

amit felépítettél
enyészetté lesz minden

ha égbe nyúlnak utánad a fák
a teremő árnyakból lett krisztus-koronák

a szent élet vagy a halottaknak
kijáró tisztelet csak úgy
maradjon örök

ha kitörölhetetlen emléke lesz
békés csillaghullás alatt az igaz szónak –
a behunyt szemű csóknak

ARCOD

Arcod igazában
tegnap fénye ragyogott.
Se szép nem volt,
se rút –
mégis felőrlött bánatot
és bűt.
Mint amikor régi pajzsok
címerében álltál,
maradtál nekünk
örök bálvány.

ARCKÖZELBEN

arcunkhoz naponta koppan tenyerünk
mert lelkünk templomi csöndjét eladtuk rég
s nem valljuk az álmainkban régen elvesztett őseink hitét

kerestünk hőst és mártírt is
követ és fát és istenekben a legerősebbet – az állatot
aki embert vérével vagy nélküle megáldhatott
olyat akit irányítani lehet

de találtunk bennük embert
egyszer élőt máskor holtat
megvásárolt felfuvalkodottat gyengének hitt megalázottat

arcom tükreben arcod elég közel
be szeretnék az lenni amiben hiszel
kapaszkodni feléd másik nyolcvanhoz közel

arcom tükréhez elég közel
de szeretnék az lenni miben hiszel

KERESZTUTAK MARGÓJÁRA

amikor az ember álmot látott,
és úgy hitte, megértette a világot,
útjai során megismerte a színeket, és már
fehér-feketében látott, főleg,
hogy tükörképére áldozat gyanánt vért mázolt,
és váltig hangoztatta, olyasmivel van kapcsolata,
ami régebbi, mint maguk a vallások –
és járt és kelt, látott, hallott, aztán
gondolatokat vallott,
mind olyanokat,
amelyeket kimondani már régen nem szabadott,
hogy a szikrából majd tűz lobbanjon,
hitében igazi nyomot
mint vad folyóban sodródó kő és szikla,
ó, fájdalom, mégis alig hagyott.
de mások igazául emlegetett, ha kellett, álomszépet, mocskot,
mert ilyen volt a világ, mióta a világ szemében a táj,
mint másik egek képe, visszaragyogott.
mert az új világra felkészülni sosem lehet, mondotta,
isten veled, isten velem, se veled, se nélküled.
jobb ez így, míg egy az ő, fenn az űr, lenn a dög,
mert csókolni kéne, az egekig szeretni,
megadnia kinek ami jár, harapni, amikor fáj,
menni, elindulni végre, ölelésbe
finoman belerohanni, mielőtt vége jönné –
ó, mennyi mindent, mi mindent még tenni kéne.
legfőképpen embernek maradni,
vagy lenni végre. örök időkre.

EZERKILENCSZÁZNYOLCVANKILENC

(ősz történet)

egy reggel
az iskola előtt
a sok egyenruhás gyermek
nézem mind a falat bámulja

szálkás betűkkel
valaki azt írta oda:

NINCSEN PÉNZÜNK FAGYIRA
NEMHOGY NADRÁGRA.

EMLÉKEK A SZOMSZÉDBÓL

ismételten
becsukatta velünk
a nyitott ablakokat is,
amikor szépen hullt az eső,
mert a gödrös-lyukas utcákról
a szobába szállt a finom por,
a petróleumlámpa fénye is mutatta,
ami fehér volt, sárga lesz, mint a sötét szobák
között kóbor lelkeként álcázott
barázdás, szép arcokon a dac,
és az eresz alá behúzódó verebek
csivitelésétől a szomszéd
nem hallja, mit beszélünk,
mert az is baj,
pedig az igen fontos neki, és
hát nekünk is, mondta, mondja ma is,
mert ne adj isten, csúnyákat beszélünk,
ő már csak tudja, mit illik, akár
ilyenkor, az esőben is, máskor is,
ha a rekkenő hőség elől
árnyékban heverészve csevegtünk,
emlékeztetett, amikor félreértett
egy-egy oda nem illő szót,
micsoda kalamajka lett abból,
miután a sűrű jelentgetések közepette,
a gyorsan lekörmölt mondatokhoz
maga is elfelejtett kitenni jó párat
az idézőjelekből, s mi lett aztán,
hej, tapogatta csámporodott derekát,
éppen a bal veséje tájékán,
védeni akart, mégis az incidens után,
sőt még mamájnapi is a gyógyírral teli dobozt

nem teheti le, jaj, micsoda idők,
mennyi tévedés, megannyi jó ügy
érdekében, és hát nem bocsátja meg,
védelmezőként semmibe vettük,
neveletlenül vesszük még ma is,
pedig miként tudott, erejéből
mi tellett, kifejezetten csak mellettünk állt,
figyelt lankadatlan, éjt nappallá téve,
ha kellett, egyenes gerinccel, soha nem hajbókolt,
buzgóságát ki köszöni meg, lám,
se akkor, se ma, egyikünk sem,
de látja már, elégünk lett belőle,
ha nem így lenne, nem cseréltettük volna le
a régi ablakokat,
csak azt az átkozott lábtörlőt nem érti,
azt miért hagytuk meg.

MAJD ELVÁLIK

majd elvállik –
elvállik szépen minden, mint bőr a hústól

az inak, idegek, minden szövet
ahogy lecsusszan a csontról

pazarul, hanyagul
mint a házirend és a gyermek

vagy az utcán kézfogás után egy-egy ember
majd elvállik –

fog-e fájni, ha a nehéz viselet is elkopik
és fogasra kerülnek a kalapok

LEVÉL AZ EPERFA ALATT

Böződi György emlékére

Mester! – ismét temetésre
készülök. Immár ki tudja, ez hányadik?
Uram, bocsá'! – nem is számolom,
hisz nem illik, akárcsak
nőt, az asszonynépet kora felől kérdezni.
Deresedő fejem, s korom a tanú rá,
a rög alatt, temetőikben több az ismerős,
mint idekint már.
Lám, mily gyorsan él az ember! –
Azt mondtad: ekképpen kurtítja
önmagát a nagyvilág.
És egyszer csak mi is kiköltözünk...
Nem rendre, dehogy! Nem sorban,
hanem összevissza.
Engem nagyon megvisel a gondolat is,
hogyan, miként távozok? És
egyáltalán, majd készen állok?
De tudod, mi a legrosszabb?
Mikor szülő temeti gyermekét,
szerető kedvesét.
Ki annyira hiányzik, maradhatna még.
De ki keresné, ki szólna a nagy kaszásnak?
Milyen is az ember – ha a felismerésig
eljutunk.
Látom, bólogat fölötted a nagy eperfa is.
Rázod, bököd gyökereit. Viszi a szél, elhinti
verseid. Elhiszed-e, hogy
a faluban ma is sokan szalmakalapot kötnek,
közben sokat emlegetnek?!
Mert van az ember és az Isten.
Akár halottnak a világítás.

Egymás között.
A nehéz föld fölött.
Ennyi maradt. A többi majd meglátjuk.
De most tényleg várnak ...
Nagy tisztelettel stb. stb.
Írtam ezt, Bözödön:
az Úr esztendejének 2017-ik évében,
a nyíló hóvirágok idején.

ÁLMOMBAN A HARANGSZÓT VITTE A VÍZ

*„...Mélység lett a mi sorsunk,
csendesség és némaság. Tudjuk, hogy a mocsárnak
természete, hogy zavaros, és hogy fojtó hínárok
ússzanak benne. Nem lemondás ez a miénk, csak a
természet rendelkezésének szabálya, egyszerűség,
a kövek egyszerűsége, akik nem nézik üstökösöknek,
ha felettünk megcsillannak a halak tovaúszva.
Tudjuk, hogy a zavaros tó felett éppen
olyan kék az ég, és éppolyan szép a világ,
és egy pont felé tart mélységünk és a magasság...”*

(Böződi György: Tó fenekén)

I.

éjjelente sokszor megesett, hogy vad
lázalom gyötört, én, sebesült hattyúként, felsikoltottam,
amikor a locsogó hullámok zaja végre az iszapos,
romokkal teli, kavicsos partra taszított,
már hideg verítékben úsztam,
és köd lengett a hallgatag mélység fölött,
éppen csak megkapaszkodni tudtam a vén somfa
lágyan lengedező, göcsörtös, eres gyökérujjaiban,
esküdni mertem volna, segíteni akart, nehogy a fertő,
bűzös tóba süllyedjek, ott ragadjak örökre, alant,
a kiűzetés vádjától megszenteltetlenített ősi temetőben,
álomban a harangszót vitte a víz.

II.

itt laktunk valamikor – bölcsőm és tanítóm volt e falu,
a már leomlott templomtorony és harangja rá a tanúm,
agyamban hangosan puffantak koponyám falára
a régi emlékek, a gyermekként megéltek,
miközben egyre csak kínoztak a koravén délibábok,
a másoké főleg, meg a kíméletlen szóbeszéddek,
emlékszem, az éltető mesék legendákat szültek, az égisz erő fák
előtt,
a forrásoknál öregek által megsúgott titkok, jelképek lobogtak,
égtek,
minden egyes éjszaka megkapaszkodtam azokban
az évszázados gyökerekben és markoltam a kezeim között
a szétfolyó, mocsárszagú, tocsogó iszapot,
testem félig hús, félig puha kőhöz hasonlított, egy torz
emberszobor
képe lebegett szemeimben,
nem értettem, miért, ilyen rémálomnak mi értelme.

III.

de miként végóráiban Pompeji hamuja alatt a kínok között
pusztult emberek, állatok, az atlantiszi antik istenek,
a névtelenek, az ősz-öreg, a tiszták, a férgesek,
a vízözön előtti korok istenfiai, vagy azok a világ elől ma is titkolt
óriások, a félresikerült kísérletek nyálkás gorgói
a láptündérek közé furakodtak, az itt ragadt,
kései boszorkányok utódai egyszerre zúgtak fel,
ismeretlen nyelveken szóltak, szólítottak,
belém költöztek, agytekervényeim sötét sarkaiban
kemény ágyat vetettek, összegyűltek.

IV.

fölöttem most halott madarak, pillangók képe leng,
Ádám előtti csend honol, hallgat e pillanatban minden pokol,
az édeni kertek egyetlen kapuját angyal őrzi,
látni kezében világó lángpallosát,
sárga rózsákként csontok fekszenek hideg köveken,
a földben és felette fent, peregnek lassan a képek,
s mi még meg sem született, jön,
áttörhetetlen falanxként tör előre, a halállal fog kezét,
ismeretlen feladótól üzenet jön – a vadászösztönt nem csak
kitalálták,
örökségül, akár azokat az égi szárnyas kocsikat is, egy időre itt
hagyják.

V.

nincsen kit okolni, hisz mindannyiunkban ott dadog
a lélek, létfojtogató a halál, kettő van a mindenség színe alatt,
ki az ember előtt még kiáll, Isten és a halál,
aztán egy férfit láttam, aki valami után sokat kutatott,
esténként tudtuk már, hogy nagy utat járhatott be,
eltévedt ugyan saját elméjében, úgy hitték sokan,
de amikor hazatalált, mindig mosoly ült ajkán.

VI.

messze innen, a város magaslatain túl,
mindenhol otthon érezte magát, és uralta a vadont,
mely olyan volt, mint amikor az elsőket lélegezték a fák,
egy éjszaka a hűvösben hangokat hallott csupán,
holdfény szitált és a derűs tiszta ég fele egyszerre nyúlt ki
a sűrűből az összes faág, már csak a virágok aludtak egész éjen át,
szerette az éjszakákat, meg az égi tompa fényeket,
miként a haragvó villámokat is, sokakat kérdőre vont, őket is,
kiket mindörökre felejteni kellett, ahogyan követelték,
ahogyan illett, de ő nem egyezkedett, mégsem engedett,
a tónak sem, amelyik elnyelte a falut, az ott lakókat és az álmokat.

VII.

zúg a temetetlen múlt, a visszajátszott idő,
s az emlék egyre fogy, az utánunk jövőknek már semmi sem szent,
lent maradnak a vízbe fúlt századok, a régi utak és ösvények
árnyai önmaguknak, s azoknak, kik éltek, haltak a zöld dombok
alatt,
miként az elhurcoltak, az otthon maradottak, az üldözöttek is,
lélekben felmérhetetlenek, és hiába a víz, tisztára nem mossa le,
nem takarja be a múlt egyetlen igazát, hogy itt volt, van és lesz
még,
ki emlékezni fog, tanít, könnyet ejt, mert élt ekkor, s ekkor, ennyi
ideig,
ott a világ legszebb gyalogútja alatt, a bözödi dombok másik
oldalán,
Székelyföld Atlantisza Bözödújfalú.

VIII.

lázálom gyötör, ébren is álmodok,
ott csatangol bennem folyton a gyermek, a férfi,
hallom a kapukat, az ajtókat kinyílni és becsukódni,
mint valami rettenetesen nagy szívben, ahogy jár
fel s alá a régen ott lakók ereiben a vér,
látom a virágoskerteket, a gyümölcsösök alatt csöndesen
megbúvó ösvényeken játszadozó gyermekeket,
érezem a kaszálók finom illatát, a lovak patáinak dobogását,
az asszonyok és férfiak hálaadását, a tovaszaladó patak
habjainak rezdüléseit, üzenet jön, de senki nem érti,
pedig itt hősök éltek és nem eretnekek,
azok sem, akik az üldöztetésben,
önkezükkkel vetettek véget életüknek,
s kik úgy mentek el, hogy visszanézni nem mertek.

IX.

idegen emberek jönnek, hangosbemondók, dobok,
hitetlenkedés, fejcsóválás, aztán düh, fogcsikorgatás, összefogás,
nappalok és éjszakák átbeszélése, elcsöndesednek a madarak,
temetéskor csak a kutyák ugatnak, halni, menni, megmaradni,
suttogja mindenki, nem tudni, mi lesz itt, a távolról jött parancsot
hazugságra kell építeni, lenyelni, amit kell, a kilakoltatást, a
köveket,

kést és kaszát, aztán a könnyeket,
el kell menni, el kell vinni mindent, amit még hagynak,
de az emlékeket nem, csak azért sem, egyetlen áruló jelként,
az, az itt marad, mint a keresztek és a kopjafák, a kőoszlopok,
a temetőben a sírkövek legyenek lármafák,
égjenek örökké, akár az őrtüzek, vagy a pír azok arcán,
kik ítélték és elítéltek, kik másokat nyomorba döntöttek,
minden egyes életért feleljenek.

X.

megszólalnak egyszer majd a kövek,
a vízből kiálló facsonkok úgy fognak szúrni, mint a szálka,
fájni fognak, de ez a fájdalom más lesz mégis, mint a megbékélés,
ez emlékezni tanít, miként a jövőbe látás is, kéz a kézben,
örökségünk védelmében.

1985

**Öt bözödújfalvi lakós emlékképe, gondolataik
a pusztulásról, és ami utána jött.**

*(Úton Bözödújfaluba fele a falutalálkozóra, 2017.
augusztus első szombatján.)*

Sem ajtó, sem kapu, csak könnyes szemek vannak,
az ablak alatt törött virágcserep, egy rozsdamarta ásó,
véső, kalapács, maréknyi görbe szeg, kettétört szabó olló,
nicsak! a veranda korhadó deszkái között nagypapa ezüst óralánca.

Az udvaron sár, emlékszem, előbb térdig ért, aztán derékig,
míg el nem lepett emberfeletti magasságig mindent az ár,
ami nem omlott össze, azt elbontotta a jó nép,
mint ahogy a házakat, lassan az emlékeket is.

És a boltot, az istállókat, csak a templomok maradtak
tanúk kellenek, mert ott vannak a temetők,
ott nyugszanak mindazok, akik itt laktak, éltek-haltak,
de sosem hittek volna ilyen aljasságnak.

A dolgokat nevén kellene nevezni,
semmit a feledésnek, senkit hátrahagyni,
többé soha, de soha nem szabad,
történeted, az utódoknak ezerszer elmondani.

A világnak tudnia kell ki vagy, honnan jöttél,
tudnia kell, te nem egy turista látványosság vagy,
s akik elpusztították lakóhelyed, annyival tartoznak neked,
hogy amikor a faluhelyen őseidről megemlékezel,
öt percnyi néma csönddel, hallgassanak tisztelettel.

A JÓ NÉP NEVÉBEN!

és aztán, pénzt ide gyorsan,
jönnek a vállalkozók, a templomot
felépítik szempillantás alatt,
komám, te ne szólj bele, hogy
mondhatsz illet, bocsáss meg,
meg se hallottam, méghogy
inkább iskolát, lakásokat,
hát kórházakat nem kéne-e,
mikor csak fogy, egyre fogy az ember,
jobb lesz ha befogod a szád,
mit gondolsz, ha honatyáink nem
harcolják ki azt a kevéske pénz is,
családomnak, gyermekeimnek
mit mondok, talán ennyire ne
nézzen minket hülyének senki se,
hol templom van, ott pénz van,
ott laknak a szentek, lám,
hányat is soroljak fel neked,
Isten engem is úgy segéljen,
esküdni nem mernék, de
hiszem, hogy gondolataimba
besegít egészen,
innen a pénz, életem mit sem ér,
ha nem dolgozhatok, mert munka
az lenne ugyan bőven, csak éppen
azt nem a szegény ember fizeti
se felibe, se egészben,
nem mondom el többször,
kell a templom,
csakis a jó nép nevében kéri azt minden
lelkész, atya és akárki is,
oda templom, kolostor kell az áldóját,

szép ára van, megfizetik tisztességesen,
s ha már itt tartunk, helyenként
jól jönne még nekünk egy-egy katedrális,
éhbérért eszébe ne jusson
kiagyalni valakinek mindezt,
az éhhalál küszöbét,
cserébe a menybemenetelért,
esküszöm neked, előleget le,
felibe felvállalom,
az iskolákkal, kórházakkal hagyj fel gyorsan,
megsegít minket az Isten,
nehogy azt mond, igazam nincsen.

TAPAD RÁNK A SOK KERESZT

nincs már varázslat.
oda a belső tömör csend,
az ismeretlen csoda, a végkifejlet.

megfejtettünk gyorsan mindent.
mégis, valami naponta körülfon,
átölel ami volt - a van, a lesz.

a más kezdetek vége utáni
belégzés, kilégzés, mint valami
ősi szép történet, úgy tapad ránk a sok kereszt.

HALKAN, MINT A SZÉP SZAVAK

halkan, mint a szép szavak,
elfogynak a falvak, elapadnak kutak,
a könnyek,
tavak.

mint cipők alatt a vándorút,
elvadulnak a kertben a fák,
megszűnnek a fohászok,
az esti imák.

az elhagyott házak repedezett falain, tégláin,
csipkés mintát ölt a moha, a szulák, a vadvirág –
az ember több,
mint aki ölelésre vár.

halk emlék már minden, mint a régi szép szavak.
fel nőnek bennünk a gyermekek.
dobozban maradnak a fényképek.
nevünk a csönd lesz, a sóhaj, a jaj.

A SZABADOKRÓL, AKIK BOLDOGTALANOK

*„...akik istenről prédikálnak istenre van szükségük
akik békéről prédikálnak nem élnek békében...”*

(Charles Bukowski: A tömeg géniusza)

Azt mondta nekem drága jó apám –

ne akarj fekete éj leplébe, ne akarj
gránit-szívvel feküdni,

jönnek még csillagtalan esték,
és szól még a pásztor ének,

törött, csont furulyád meg is taposhatják,
s akkor füttyülnek, dobolnak helyetted a fák,

ne akarj fekete éj leplébe, ne akarj
gránit-szívvel feküdni,

napra-nap jön, te fényben tündökölsz majd,
igazgyöngy könnycsepp szemeidben,

mások szívében is jó helyen lesz a világ.

EMLÉKEK A FALAKON INNEN ÉS TÚLRÓL

Olyan szép volt itt minden:
Az ősz, s a virágoskert szemeidben,
mint csillagok alatti tótükör
a széltől fodrozódott pillanatokban,
a vágy, hogy mindig csak
menni, menni és lenni szeretnénk.
Emlékszel?
De volt egy fal előttünk,
egy álom,
melyet nehéz viharok régen
már megtépáztak.
Egy fal, melyet ledönteni
sosem tudtunk,
egy fal, mely nőttön-nőtt,
míg nem egy szép napon
eltakarta előlünk a napot.
Magas volt, sima, üvegszerű,
és olykor félelmetes.
Beláttuk volna tetejéről
az egész világot.
Ha hittünk volna
egymásban -
a falon innen és túl.

FALEVÉL-VITORLÁK

szép ábránd
földi-égi jel
lettél

pókhálón függő
gyöngyöző
szélillat

lehelet finom
lepke-álom
bája

szemeidben
szivárvány-zöld
falevél-vitorlák

FŰSZÁL-ÉNEK

(Kányádi Sándor emlékére)

Néma tánca, bús emléke tájnak,
szelíd szélnek - hangod már fűszál-ének.

Örök fohász-virágkép vers-életed,
mosolyod a csillagokkal egy csokorban.

E föld-koronán égi jelként,
az embernél is több maradtál.

HALKUL A JAJ

egyre csak némul
halkul a jaj
az utcák csöndjét
jól ismered
kedved sincs hogy
megszólalj
nejlon és papír
a szélben mind egyforma
szeméthegy épül
lelkedben tornyosodik
ami fájt s ami zavar

HETEDIK MENYORSZÁG

(részlet a Sárgaház folyosója c. naplójegyzékből)

Úgy bánnak velem, mint egy kisgyermekkel,
mondtam apámnak, aki rég meghalt, de gyakran látom
fura és különös álmaimban, mindig abban a fekete bőrbn,
szép fehér arcában hatvanévnyi bölcsélet,
és amikor integet vissza nekem,
mostanában lehunyom szemem,
nem engedte sosem, megnézzem, hová tűnik, merre megy,
és ő hallgatott, kezének egy-egy mozdulatával jelezte,
ami történt, megtörtént, ami fog, az köztünk marad,
és gyakran kérdezik, hol jár most az eszem,
hová, merre tévedtem,
mire gondolok éppen?

Hogy mondhatnám el nekik, bárkinek,
hogyan gondolataim messze-messze,
távoli időkben járnak, hol dadogni tanult
a gyermek ember,
s hogy az egyetlen pajtása, egy nagy és hatalmas úr volt éppen,
ki a világok közötti terek zöld és buja kertje közepén
a szűk ösvényre mutatott,
finom gyümölcsök és békés állatok mellett
nyelvi szóképeket úgy rakosgatott
egyik a másik mellé, akár a pályájukat lefutó
kíváncsi csillagok.

És én érteni akarom,
megérteni az élőt, az elesett fát,
azokkal együtt kik a kert túloldalán
néha észrevétlen, de a félárnyékban őrt állnak,
azokkal együtt, akiről a pataksodrásban talált

szép kövek egy másmilyen világról mesélnek,
mégis, a nyomokat teremtetők eddig soha nem láttam,
hát megérteni akarom a hangokat jelentő alakokat,
az erős és lágú után kívánczó gyöngéden erőteljes
képnymok tudatomba való érkezését,
az ismertetlen érzéseket, fülemnek is másmilyen
hangszíneket, az övékét is, kikről sejtem csak,
hogy körbevesznek, álmaimban fölém hajolnak,
beszélnek, megérintenek, dédelgetnek, mintha
a lelkem titkaiba valakik belesnének,
ma is elhítetik velem,
ez lehet a hetedik mennyország.
Csak ez a bizonytalanság ne lenne.

KETTÉSZÉPÜLT ÁTJÁRÓ

Miként az öreg idő,
egy emberként jövünk, megyünk, köröttünk
a tárgyak nem különben, ahogyan mibennünk,
odabent az erő.

Szeretni és szeretve lenni. Születni jöttünk!
Előttünk sikolt a fény-sötétben
istent látó lelkünk. Csak megy,
megy előre, s jön velünk a hanyatló idő.

Mégis úgy hisszük, fog, szorít, összetart,
de egy szó aztán, egy néma tett és eltaszít, megtagad.
Hol voltál finom szerető, felmagasztalt félisten,
mélybe zuhansz, ott maradsz egyedül. Te, s a vén idő.

Mindez gyümölcsérésre emlékeztető.
A szerelem szép arcát is barázda szeli át.
Közös énjeink együtt virrasztanak, egymás álmait kiisszák.
Ó, ti kettészépült átjárók! Vad csókemlék temetők.
Te szép születés és vak halálvirág:
a pillanatnak végtelen értelmet adtál.

ÖREGSZEM

Mesélte anyám egyik nap:
innen nem messze,
fent a lankás dombok fölött,
túl azon a sötét erdőn,
Gagykeresztje és a Solymosok között,
ott laktunk régen mind,
az egész család, s még élt akkor
dédnagyapád, meg azok, akiknek
becsületük volt egyetlen kézfogás,
de minden az enyészeté lett,
onnan is költözni kellett.
Fiam, a mi fajtánkat sosem szerették
azok a kommunisták!
Ma is azt mondják sokan,
még ők mondják: erre ne menj, ne gyere
többé, hisz nincs amit itt ma keress,
nincsen út oda, ösvény sehol, már semmi nincsen
ami ide kötne, felejtésed el
ami volt, elmúlt, nem terem más azon a helyen,
csak a gaz, fogjátok fel végre!
A félelmetes erdőt egész nap
ki tudja, kik járják, na, és a sok vad,
tárta szét gyöngye karjait az én anyám,
mint az ördögöt, úgy űzött el régen innen
a karhatalom, és mit számított nekik, hogy
nagybátyáid, rokon, falutárs,
meghalt vagy eltűnt, odaveszett mind a háborúba,
fogságba, volt képük azt mondani: a hazáért!
Oda többé ne, senkinek se,
ami volt is a dudva, gyom benőtte,
aki ott lakott, azt már az Isten is elfeledte.
Bözödre kerültünk aztán, oda való volt dédnagyanyád,

legalább az a falu megmaradt, látod,
apád után mentem, s mint akit üldöz a sors is,
azt a szép falut, Bözödújfalut, azt is az ár eltemette,
öregszem gyermekeim, álmodni kellene, szeretnék még egyet,
nektek, veletek, tinéktek, de nincs hová mennem.
Megpihent ekkor, szemüvegét pára lengte be,
kissé furcsán nézett körbe, tekintetünket leste,
köztünk, bennünk, akiket eltemetett, csak nézett minket,
de valamit bennem elültetett, ő pedig,
mégis, mintha valakit még keresne.

ŐRÜLT MŰVELTSÉG

(Németh László Európai utas c. tanulmánykötete nyomán)

nincsen különbség az égbe nyúló
roppant hegyek csúcsa és a rettenetes

mélységek között hiszen
természetük az előző korok hajnalán született

miként a jövő megsejtése
az örök pillanat titkának délibáb csapdája

sorsában ott osztozik a köröttünk suhanó természet
így az ember a gyermekistenek képét nem őrzi meg

mégis élnek mellettük a nomád pusztítók
a semmi erejét felismerők

kik a régi hanyatlást a botlás tragédiáját
egymásra mutogatva öntudatlan megismétlik

követik a betűk erejét látomását
mert jelentését annak régen nevén nevezték

a homéroszi magaslatra üzött kultúrának
olyannak kell lennie mint ereinkben a vér

nyelve pedig támaszték akár a hit
vers az emlékek szónoka

csillagok között teremjen a lélek szerény szépsége
a tiszta észben születő bűvőhelyed

ha másokról beszélsz
önmagadról is elmondasz valamit

mert nekünk
a Dunán innen és túlról a műveltség

és az örület
kardélen érkezett.

VÁGY

csak
azt akarod,
hogyminden más és jobb legyen.

csak
tüzet akarsz, mely örökké ég.
belülről jövőt, igazit.

csak
kezet, mely kezéd fogja.
mosolyt, nevetést, mi naponta körbevesz.

csak,
egy érintést.
olyat, mi a tied.

csak,
amit továbbadsz.

ARANYPÁNT, ISTEN HOMLOKÁN

Felfedezni és feledni
a legnehezebb,
ha érted mire gondolok,
hiszen eltévedni
a lélek útvesztőjén
nem épp szerencsés dolog.
Mint az asszony,
aki régen szerelmes volt,
dallamos hangját ma is hallom:
azt mondja, igen, van,
van ki mellett hallgatni jó.
Megszólalni mi értelme,
a hang néha fölösleges.
Akkor hozzám hajolt,
behunyt szemmel megcsókolt,
nézett, szelíden mosolygott,
majd távozott.
Tudtam, hogy szívemben átváltozott!
Látod, mondta még,
a csók és a nevetés és a zene,
ezek a legszebb hangok,
az embernek csak ennyi kéne,
ennyi az, amit még én is elviselek.
Minden más fölösleges.
A belülről fakadó szépség művészetét,
mond meg nekem, ki érti meg?
Ha tudod a választ, kövess,
de ami kettőnk között lesz,
érte soha meg ne kövezz.
Csak magad ellen viselsz hadat.
Megérted majd,
ha egyszer szeretni mersz,

felfedezni és feledni,
miért a legnehezebb.
Most sírás, nevetés vagyunk –
aranypánt, Isten homlokán.

TARTALOM

Aranyszemeidben.....	3
HA CSILLAGGÁ VÁLTOZOM.....	4
CSILLAGTITOK.....	4
ÉS VÉGE.....	5
CSILLAGPÖTTYÖK.....	6
FÁK ÁLMAI KÖZÖTT.....	7
CSAK NE HAGYJ MAGAMRA.....	7
EMLÉKEK TÖREDÉKE.....	8
ÉN MIÉRT ÉGEK.....	9
MERT OLYKOR AZT ÁLMODOM.....	10
SÁRGA RÓZSA.....	11
HOZZÁD.....	11
VALAHOL ELALUDT KABÁTOD.....	12
A NAGY CSÖND ELŐTT.....	13
CSAK.....	13
EGYSZER CSAK BETELNEK.....	14
EGYSZER HA.....	15
A HÁZ BELÜLRŐL.....	16
A Hold esőtócsákból iszik.....	17
KILENC GERLICE ÜL A FÁN.....	18
A FÉLELEM SZÜLETÉSE.....	19
CSÖNDES BESZÉLGETÉSEK ÖNMAGAMMAL.....	20
TE IS TÜKÖR LESZEL.....	21
FELOLVASÓ.....	22
KI MONDJA MEG?.....	23
A KICSI SZOBÁBAN.....	24
BESZÉLÜNK.....	25
SZÉL-SZIROM LEHELET.....	26
HOMO SAPIENS.....	26
KI VAGYOK ÉN.....	27
APA, MILYEN ÉLET EZ?.....	27
ANNYISZOR FÉLTEM.....	28
IMA.....	28

ELVESZETT MOZDULATOK.....	29
FEJEMBEN.....	30
EREDET.....	30
A KEREK KERÉK.....	32
LEHETNE A KÖLTŐ.....	33
VÍVÓDÁSOK JELENKORRA ÍRVA.....	34
HA AKAROM.....	35
VÁLASZLEVÉL ISMERETLEN ISMERŐSNEK.....	36
HÁT MÉGIS.....	37
Beszédes kő néma falban.....	39
SÖTÉTEDÉSKOR, A SZAVAK.....	40
SZEPTEMBER.....	40
A CSÖND SZÍVÉBEN.....	41
NÉMA FALBAN.....	42
MIRE EMLÉKEZNE?.....	43
GYERMEKIDŐ.....	44
KÉRDEZŐSDI.....	45
ABLAK MÖGÖTT EGYEDÜL.....	46
HA AZOK VAGYUNK.....	46
AMI ELKÖVETKEZETT.....	47
XXI. SZÁZADI APOKRIF.....	48
EMLÉKEK A JÖVŐBŐL.....	49
Szemekre sűrű homály hull.....	50
MINDÖRÖKKÉ!.....	51
EZ A FARKASOK ÚTJA.....	51
KIÁRAMLÁS ELŐTT ÉS UTÁN.....	52
ÜRES POLCOK KÖZÖTT.....	54
TE VAGY A KONDÁS.....	55
SZOCIÁLIS GONDOK.....	56
ÜRESEDŐ LELKÜNK ROMOS OLTÁRÁN.....	56
LEKOPOGÓ.....	57
A GYÖKEREKTŐL.....	57
A HEGYEK ÉS A FÁK.....	58
KORONA ALATT.....	59
A SZENT HEGY FELETT.....	59

MORZSÁK A TERÍTETLEN ASZTALON.....	60
ÉLNI LEHET-E?.....	61
KÜKLÖPSZ.....	62
JÉGTÜNDÉREK.....	62
FÖLDRE HULLÓ LEVÉL MÁS LEVELEKHEZ.....	63
FELEMELKEDETTÉK.....	64
EGY SZUSZRA.....	65
HAZAFELE.....	66
VAN OLYAN, HOGY.....	67
LENNI.....	68
DÉLIBÁB KERÍT.....	68
XXI. SZÁZAD.....	69
A RÖG ÉS A KŐ.....	70
HAJLADOZÓK, KIRÁLYCSINÁLÓK KÖZÖTT.....	71
A FÖLÖTTÜNK ÁLLÓ TOLVAJOKHOZ.....	72
Elkopik a nehéz viselet.....	73
CSODÁK.....	74
EGYMÁSBAN.....	75
A RÉGI KERTBEN.....	76
AZ ÉN NAGYAPÁM KÉTSZER IS.....	77
NAGYAPÓ MESEFÁJA EGYIK LEVELÉN.....	78
BÚCSÚ FEJFA HELYETT.....	80
ÜZENET.....	81
A MESTER ÉS ÉN.....	81
SZEMBE JÖTTEK.....	82
CSAK ÖLELJENEK ÁT MÁR!.....	83
AZ IGAZ SZÓNAK.....	84
ARCOD.....	84
ARCKÖZELBEN.....	85
KERESZTUTAK MARGÓJÁRA.....	86
EZERKILENC SZÁZNYOLCVANKILENC.....	87
EMLÉKEK A SZOMSZÉDBÓL.....	88
MAJD ELVÁLIK.....	90
LEVÉL AZ EPERFA ALATT.....	91
ÁLMOMBAN A HARANGSZÓT VITTE A VÍZ.....	93

1985.....	98
A JÓ NÉP NEVÉBEN!.....	99
TAPAD RÁNK A SOK KERESZT.....	100
HALKAN, MINT A SZÉP SZAVAK.....	101
A SZABADOKRÓL, AKIK BOLDOGTALANOK.....	102
EMLÉKEK A FALAKON INNEN ÉS TÚLRÓL.....	103
FALEVÉL-VITORLÁK.....	104
FŰSZÁL-ÉNEK.....	104
HALKUL A JAJ.....	105
HETEDIK MENYORSZÁG.....	106
KETTÉSZÉPÜLT ÁTJÁRÓ.....	108
ÖREGSZEM.....	109
ŐRÜLT MŰVELTSÉG.....	111
VÁGY.....	112
ARANYPÁNT, ISTEN HOMLOKÁN.....	113

Írtál-e már falfirkát a jégre?

Még hozzá amolyan alig bőrdzö, vékony jégre, amelyre épeszű ember sosem lépne?

A könnyed határsértések virtuóz költője, Sente B. Levente talán ezt is megengedheti magának. S ha ő megteszi, biztos, hogy ezzel bennünket is magával ránt, bele a kalandba, látványosan fallá tenni a vékony jeget, amelyre talán felfér mindaz, amit a világegyetembe, a csillagok halmaza közé szeretne írni, bár tudva-tudja, hogy ez a mutatvány kockázatos:

*ne emeld magasra fejed,
nehogy az égbe homlokod
beleverd!*

- áll **A kicsi szobában** című helyzetdalában. De ezek a versek, költőjük tanácsával ellentétben, mégis csak a felszegett fejű költői lét gyümölcsei, egyfajta falfirkák a kornak szánva, finom csuklómozgással, vékony jégre írva, csillagokig vetítve. Mi pedig, e firkák alázatos csóváiként, nyomukban járva fejtegetjük – ahogy tökmagot roppant szét fogával az ember, egyiket a másik után – a csillagtitkokat...

Cseke Gábor